

ELÄKETURVAKESKUS

KALEVANKATU 6 - 00100 HELSINKI 10
Puhelin (vaihde) 649511 Postisiirto 120811-5
Liikepankit Osuuspankit Säästöpankit tili 5041-6

Yleiskirje n:o 3/73

15.1.1973

Työntekijäin eläkelain ja yrittäjien eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille

Asia: rekisteröimiskelpoiset
lisäedut

Eläketurvakeskus antaa oheisessa liitteessä n:o 1 työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille ohjeet rekisteröimiskelpoisista lisäeduista eli ns. TEL-lisäetujen kartan ja liitteessä n:o 2 maatalousyrittäjien eläkelain ja yrittäjien eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille ohjeet rekisteröimiskelpoisista lisäeduista eli ns. MYEL-YEL-lisäetujen kartan. Nämä kartat korvaavat yleiskirjeen n:o 19/71 liitteinä annetut vastaavat kartat.

Lisäetujen karttoihin on tehty osaeläkkeenä myönnettävästä työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuneet muutokset. TEL-lisäetujen kartasta on poistettu tarpeettomana aikaisempi ns. parannettu työkyvyttömyyden määritelmä. Sitä ei tämän jälkeen voida säilyttää niissäkään eläkejärjestelyissä, joihin se on jo ehditty rekisteröidä. Sen sijaan voidaan edelleen säilyttää yleiskirjeessä n:o 7/64 annetut parannetut työkyvyttömyyden määritelmät niissä eläkejärjestelyissä, joihin ne on jo rekisteröity. Näiden määritelmien uusi sanamuoto annetaan TEL-lisäetujen kartan liitteessä.

TEL-lisäetujen kartasta on poistettu mahdollisuus valita eläkejärjestelyyn 65 vuotta korkeampi eläkeikä. Korotettu eläkeikä voidaan edel-

leen säilyttää niissä eläkejärjestelyissä, joihin se jo on ehditty rekisteröidä.

Eläketurvakeskus edellyttää, että eläkelaitokset ensi tilassa huolehtivat lisäeläkejärjestelyjen muuttamisesta nyt annettavia lisätujen karttoja vastaaviksi. Näistä muutoksista ei tarvitse lähettää muutosilmoitusta eläkejärjestelykortilla.

ELÄKETURVAKESKUS

Jouko Sirkesalo

Alpo Mustonen

Liitteet:

- 1) TEL 11 §:n mukaiset rekisteröimiskelpoiset lisäedut
- 2) MYEL 11 §:n 1 momentin ja YEL 11 §:n 1 momentin mukaiset rekisteröimiskelpoiset lisäedut

TEL 11 §:n MUKAISET REKISTERÖIMISKELPOISET LISÄEDUT

I Vähimmäisetujen saamisen ehtoja koskevat parannukset

a) Eläkeikä

Eläkeikä voidaan valita paitsi 65 vuodeksi myös täysinä vuosina tätä alhaisemmaksi.

b) Perhe-eläkkeen ehtojen laajennus

Perhe-eläkkeen ehtoihin voidaan tehdä seuraavat laajennukset:

- 1) Perhe-eläkkeeseen nähden ei noudateta TEL 4 a §:n 1 momentissa mainittua 40 vuoden ikärajoitusta eikä 3 vuoden aikarajoitusta. Viimeksi mainittua aikarajoitusta tulee kuitenkin noudattaa, jos edunjättäjä avioliiton solmimisesta lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön; ja
- 2) TEL 4 a §:ssä ja 4 b §:ssä mainittu 18 vuoden ikä muutetaan 21 vuodeksi.

II Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen määrää koskeva lisäetu

Milloin eläketurvaan sisältyy eläkkeen määrää koskeva lisäetu, tulee eläkeiän olla lisäedun osalta sama kuin peruseläketurvassa.

Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka työntekijällä oli työsuhteen alkaessa, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen lisäeläketurvan perus-

teella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi lisäeläketurvan piiriin tultuaan ja aikaisintaan vuoden kuluttua työsuhteen alkamisesta.

a) Vanhuuseläkkeen suuruus

Vanhuuseläkkeen suuruus tulee määritellä seuraavassa esitettäviä periaatteita noudattaen.

Täyden lisäeläkkeen suuruus lasketaan niin, että lisäeläkkeen ja samaan työsuhteeseen perustuvan TEL:n mukaisen peruseläkkeen yhdessä muodostama täysi tavoite-eläke on eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttimäärä p % eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa vähemmän kuin eläketurvan ehdoissa määrätty täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n kuukautta, tavoite-eläke on eläkkeeseen oikeuttavien täysien palveluskuukausien lukumäärän osoittama n:s osa sen täydestä määrästä.

Lisäeläkkeen määrää rajoitetaan niin, että se yhdessä TEL:n ja LEL:n mukaisten vanhuuseläkkeiden sekä sellaisten työ- ja virkasuhteisiin ja YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvien muiden vanhuuseläkkeiden kanssa, jotka työnantaja ilmoittaa otettavaksi huomioon, on enintään 60 % (tahi 66 %) korkeimmasta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta palkasta.

Edellä mainittua rajoitusta tehtäessä voidaan lisäksi kansaneläkettä vastaavana vähennyksenä ottaa huomioon joko

- kansaneläkkeen perusosa tai
- TEL 8 §:ssä tarkoitettu, yksinäisen lapsettoman henkilön kansaneläkkeen perusosan ja täysimääräisen tukiosan yhteenlaskettu määrä KEL 27 §:ssä tarkoitettussa kolmannessa kuntaryhmässä.

YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvat vanhuuseläkkeet voidaan sopia otettavaksi aina huomioon edellä mainittua rajoitusta tehtäessä.

Milloin eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika on laskettu myöhemmästä ajankohdasta kuin työsuhteeseen tulosta lähtien, on lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa TEL:n mukaisesta peruseläkkeestä

rinnastettava muiden työsuhteiden vapaakirjoihin se osa, joka vastaa aikaa, jota ei ole otettu huomioon tavoite-eläkettä laskettaessa.

Lisäksi voidaan lisäeläkkeen suuruus määritellä siten, että se on edellä sanotulla tavalla määritellystä lisäeläkkeestä se suhteellinen osa, joka vastaa lisäeläkejärjestelmän voimaantulosta eläkeikään lasketun palvelusajan osuutta koko lisäeläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta.

Muutettaessa rekisteröimätön eläkejärjestely rekisteröidyksi, eläketurvan ehdoissa voidaan lisäksi määrätä, että uuden järjestelmän mukaisen eläkkeen tulee kunkin työntekijän osalta aina olla vähintään sen suuruinen, että se vastaa uuden järjestelmän hyväksi hänen osaltaan siirrettäviä aikaisemman eläkejärjestelmän varoja. Vastaavasti voidaan menetellä myös silloin, kun rekisteröidyn eläkejärjestelyn ehtoja muunnetaan.

E l ä k k e e n p e r u s t e e n a o l e v a p a l k k a tulee määrittää samoin kuin se on määritetty henkilön peruseläketurvan osalta.

E l ä k k e e s e e n o i k e u t t a v a n p a l v e - l u s a j a n laskemistapa tulee määritellä eläketurvan ehdoissa. Palvelusaika voidaan valita myös todellisesta palvelusajasta poikkeavaksi. Palvelusaikaa eläkeiän täyttämisen jälkeen ei lueta eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi.

T E L : n m u k a i n e n p e r u s e l ä k e tulee laskea ottamatta huomioon TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta ja ottamatta huomioon työntekijän mahdollista palvelusta yli eläkeiän. Peruseläkkeet (ja myös lisäeläkkeet) tulee ottaa huomioon muunnettuina vastaamaan eläkejärjestelmän eläkeikää. TEL:n 5 a ja 7 b §:en mukainen peruseläkkeen korotus rinnastetaan lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa muiden työsuhteiden vapaakirjoihin. TEL:n 7 c §:n mukaista peruseläkkeen korotusta ei oteta huomioon lisäeläkkeen suuruutta kohtien II a ja II b mukaan laskettaessa.

P r o s e n t t i l u k u p tulee valita niin, että se on enintään 66.

T ä y t e e n e l ä k k e e s e e n o i k e u t t a v a p a l v e l u s a i k a n tulee valita väliltä 300-504 kuukautta.

Eläkejärjestelmissä, joissa eläkeikä on 65 vuotta alhaisempi, voidaan vanhuuseläkkeeseen liittää kansaneläkettä vastaava

l i s ä o s a , j o t a m a k s e t a a n j ä r j e s t e l -
m ä n e l ä k e i ä s t ä k a n s a n e l ä k k e e n e l ä -
k e i k ä ä n . T ä m ä n l i s ä o s a n s u u r u u s t u l e e m ä ä r i t e l l ä s i k s i
m ä ä r ä k s i , j o l l a k a n s a n e l ä k k e e n h u o m i o o n o t t a m i n e n l i s ä e l ä k k e e n v a r -
s i n a i s e s s a l a s k e m i s s ä ä n n ö s s ä o n p i e n e n t ä n y t v a n h u u s e l ä k k e e n m ä ä r ä ä .

b) Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen suuruus

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen ja työttömyyseläkkeen suuruus tulee määrittää kuten vanhuuseläkkeen suuruus. Osaeläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen suuruus on puolet tämän kohdan ja kohdan II c mukaisesti määrätyn täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrästä. Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläketapahtumissa tulee eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi lukea myös eläkeikään jäljellä oleva aika niissä tapauksissa, joissa tämä aika luetaan peruseläkkeeseen oikeuttavaksi saman työsuhteen perusteella.

c) Lisäeläkkeen vähentäminen, jos peruseläkkeeseen sisältyy lapsikorotus (TEL 7 c §)

Jos vanhuuseläkettä, täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai työttömyyseläkettä saavan henkilön peruseläkkeeseen sisältyy TEL 7 c §:n mukainen korotus, vähennetään lisäeläkkeestä määrä, jolla lisäeläke yhdessä peruseläkkeen ja muiden lisäeläkettä rajoittaessa huomioon otettujen eläkkeiden kanssa ylittää 66 % korkeimmasta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Kansaneläke otetaan tällöin huomioon sen suuruisena kuin edellä mainittua rajoitusta tehtäessä kuitenkin enintään perusosan suuruisena. Jos kuitenkin on vakuutettu eläkeiän alentamisesta johtuva vanhuuseläkkeen lisäosa, ei kansaneläkettä tätä kohtaa sovellettaessa oteta huomioon sinä aikana, jona lisäosaa suoritetaan.

d) Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen yhteensovitus eräiden muiden eläkkeiden kanssa

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeet tulee yhteensovittaa tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain mukaisten eläkkeiden kanssa noudattaen lisätujen vapaakirjan ehdoissa ja perusteissa sanottuja periaatteita niistä kuitenkin siten poiketen, että yhteensovitusrajaa laskettaessa käytetään samaa prosenttilukua tai osaeläkkeenä myönnettyä työkyvyttömyyselä-

kettä saavan kohdalla puolta siitä ja saman määräistä kansaneläkettä kuin lisäeläkkeen suuruutta kohdan II a tai jos peruseläkkeeseen on myönnetty lapsikorotus, kohdan II c mukaan määrättäessä.

III Perhe-eläkkeen määrää koskeva lisäetu

a) Perhe-eläkkeen ehdot

Perhe-eläkkeen saamisen ehdot ovat joko samat kuin TEL 4, 4 a ja 4 b §:ssä sanotut tai nämä ehdot laajennettuna kohdan I c mukaisesti. Näiden ehtojen tulee olla samat sekä perusturvan että lisäeläketurvan osalta.

Perhe-eläke jakautuu edunsaajien kesken siten, että leski saa siitä kaksi ja kukin lapsi yhden yhtä suuren osan.

Perhe-eläkettä ei suoriteta

- leskelle, jos avioliitto on solmittu työntekijän täytettyä 65 vuoden iän; tai
- jos työntekijä on kuollut vuoden kuluessa työsuhteensa alkamisesta ja kuoleman pääasiallisena syynä on sairaus, joka on selvästi ilmennyt ennen työsuhteen alkamista, taikka sellainen vika tai vamma, jonka hän oli saanut ennen sanottua ajankohtaa, tahi jos työntekijä eläketurvan piiriin tulostaan lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön.

b) Perhe-eläkkeen suuruus

Perhe-eläkkeen suuruus tulee määritellä seuraavassa esitettäviä periaatteita noudattaen:

- 1) Lisäperhe-eläkkeen suuruus lasketaan vähentämällä kokonaisperhe-eläkkeestä samaan työsuhteeseen perustuva TEL:n mukainen perusperhe-eläke.

Täysi kokonaisperhe-eläke on, jos edunsaajia on vähintään kolme, eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttimäärä q % eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Sanotusta määrästä täysi kokonaisperhe-eläke on kolme neljäsosaa, jos edunsaajia on kaksi, ja puolet, jos edunsaajia on yksi.

Jos edunjättäjällä on eläkkeeseen oikeuttavaa pal-

velusaikaa vähemmän kuin eläketurvan ehdoissa määrätty täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n kuukautta, kokonaisperhe-eläke on eläkkeeseen oikeuttavien täysien palveluskuukausien osoittama n:s osa täyden kokonaisperhe-eläkkeen määrästä.

Lisäeläkkeen määrää rajoitetaan niin, että kokonaisperhe-eläke yhdessä muiden TEL:n ja LEL:n mukaisten perhe-eläkkeiden sekä sellaista edunjäätäjän työ- ja virkasuhteisiin ja YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvien perhe-eläkkeiden kanssa, jotka työnantaja ilmoittaa otettavaksi huomioon, on enintään 60 % (tai 66 %) korkeimmasta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Jos edunsaajia on kaksi, on mainittu prosenttiluku kuitenkin 45 (tai 49,5) ja jos edunsaajia on yksi, on prosenttiluku 30 (tai 33). Rajoitusta toimitettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen sisältyvää määräaikaista korotusta.

Edellä mainittua rajoitusta tehtäessä voidaan lisäksi PEL-eläkettä vastaavana vähennyksenä ottaa huomioon joko

- kansaneläkkeen perusosa kaksinkertaisena, jos edunsaajia on vähintään kolme, 1 1/2-kertaisena, jos edunsaajia on kaksi, ja muulloin se jätetään huomioon ottamatta tai
- kansaneläkkeen perusosa, jos edunsaajia on vähintään kaksi, ja muulloin se jätetään huomioon ottamatta.

Edellä tarkoitetut työnantajan ilmoittamat muut eläkkeet otetaan huomioon sellaisina kuin eläketurvan ehdoissa sanotaan.

2) Lisäperhe-eläkkeen suuruus lasketaan vähentämällä kokonaisperhe-eläkkeestä samaan työsuhteeseen perustuva TEL:n mukainen perusperhe-eläke.

Täysi kokonaisperhe-eläke on eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttimäärä q' % eläkkeen perusteena olevasta palkasta lisättynä yhdellä viidesosalla kunkin edunsaajana olevan lapsen osalta. Jos edunsaajina on vain lapsia, on kokonaisperhe-eläke kunkin lapsen osalta $1/5 q'$ % eläkkeen

perusteena olevasta palkasta ja jos lapsen molemmat vanhemmat ovat kuolleet, on eläke kaksinkertainen.

Jos edunjättäjällä on eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa vähemmän kuin eläketurvan ehdoissa määrätty täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n kuukautta, kokonaisperhe-eläke on eläkkeeseen oikeuttavien täysien palveluskuukausien osoittama n:s osa täyden kokonaisperhe-eläkkeen määrästä.

Lisäperhe-eläkkeen määrää rajoitetaan niin, että kokonaisperhe-eläke, kun edunsaajana on vain leski, yhdessä muiden TEL:n ja LEL:n mukaisten perhe-eläkkeiden sekä sellaisten edunjättäjän työ- ja virkasuhteisiin ja YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvien perhe-eläkkeiden kanssa, jotka työnantaja ilmoittaa otettavaksi huomioon, on enintään eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttiluku r % korkeimmasta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Tällöin muut perhe-eläkkeet lasketaan olettaen lesken olevan yksinään edunsaajan. Samassa suhteessa kuin edellä pienennetään kokonaisperhe-eläkettä myös silloin, kun edunsaajina on lapsia. Rajoitusta toimitettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen sisältyvää määrääikaista korotusta.

YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvat perhe-eläkkeet voidaan sopia otettavaksi aina huomioon edellä mainittua rajoitusta tehtäessä.

Milloin eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika on laskettu myöhemmästä ajankohdasta kuin työsuhteeseen tulosta lähtien, on lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa TEL:n mukaisesta perusperhe-eläkkeestä rinnastettava muiden työsuhteiden vapaakirjoihin se osa, joka vastaa aikaa, jota ei ole otettu huomioon kokonaisperhe-eläkettä laskettaessa.

Lisäperhe-eläkkeen suuruus voidaan määritellä myös siten, että se on jollakin edellä sanotulla tavalla määritellystä lisäperhe-eläkkeestä se suhteellinen osa, joka vastaa lisäeläkejärjestelmän voimaantulosta eläkeikään asti lasketun palvelusajan osuutta koko perhe-eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta.

Muutettaessa rekisteröimätön eläkejärjestely rekisteröidyksi, voidaan eläketurvan ehdoissa lisäksi määrätä, että uuden

järjestelmän mukainen eläke on kunkin työntekijän osalta aina vähintään sen suuruinen, että se vastaa uuden järjestelmän hyväksi hänen osaltaan siirrettäviä aikaisemman eläkejärjestelmän varoja. Vastaavasti voidaan menetellä myös silloin, kun rekisteröidyn eläkejärjestelyn ehtoja muunnetaan.

Naispuolisen edunjättäjän jälkeen suoritettavan perhe-eläkkeen suuruus tulee määritellä vaihtoehdon 1 tai siitä johdetun vaihtoehdon mukaisesti.

Eläkkeen perusteena olevan palkan ja eläkkeeseen oikeuttavan palvelusajan laskemisessa on noudatettava edellä vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä mainittuja periaatteita. Jos edunjättäjällä olisi ollut kuollessaan oikeus TEL 6 §:n 3 momentin mukaisesti myönnettävään työkyvyttömyyseläkkeeseen edellyttäen, että hän silloin olisi tullut työkyvyttömäksi, on eläkeikään jäljellä oleva aika laskettava eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi.

TEL:n mukainen peruserhe-eläke tulee laskea ottamatta huomioon TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta. TEL:n 5 a ja 7 b §:n mukainen peruserhe-eläkkeen korotus rinnastetaan lisäperhe-eläkkeen suuruutta laskettaessa muiden työsuhteiden vapaakirjoihin.

Prosenttiluku q saa olla enintään 66.

Prosenttiluku q' on valittava niin, että se on vähintään 20 ja enintään 40.

Täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n on valittava väliltä 300-504 kuukautta.

Prosenttiluku r on valittava vähintään 30:ksi ja enintään 40:ksi.

Lisäperhe-eläkkeen rajoitusta ei toimiteta uudelleen eläkkeen alkamisen jälkeen, vaikka siihen vaikuttaneen eläkkeen määrä olisi muuttunut.

Perhe-eläkkeet tulee yhteensovitaa tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain mukaisten eläkkeiden kanssa noudattaen vapaaehtoisten lisätujen vapaakirjan ehdoissa ja perusteissa sanottuja periaatteita niistä kuitenkin siten poiketen, että yhteensovitusrajaa laskettaessa käytetään samaa prosenttilukua ja saman määräistä perhe-eläkelain mukaista eläkettä

kuin lisäeläkkeen suuruutta rajoitettaessa.

IV Hautausavustus

Hautausavustuksen suorittamisen edellytykset tulee määrittellä niin, että hautausavustus suoritetaan, jos työntekijä kuolee ollessaan tai palveltuaan eläkeikään saakka työsuhteessa, johon liittyvään eläketurvaan oikeus hautausavustukseen sisältyy, taikka saadessaan tai ollessaan oikeutettu saamaan sen perusteella työkyvyttömyyseläkettä, joka on myönnetty TEL 6 §:n 3 momenttia soveltaen. Hautausavustus suoritetaan edunjättäjän omaisille tai, jollei näitä ole, sille, joka on hautauskustannukset suorittanut.

Hautausavustuksen suuruus voidaan valita 1, 2 tai 3 kertaiseksi TEL 7 §:n mukaisen kuukausipalkan määräksi. Hautausavustuksen suuruus rajoitetaan lisäksi niin, että se ei nouse tulo- ja omaisuusverolain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettua pääomasuoritusta suuremmaksi.

V Henkilöpiiri

Eläketurvan ehdoissa on määriteltävä lisäeduista osalliseksi tuleva henkilöpiiri, jolloin työnantajan henkilökunta voidaan eläketurvan sisällön suhteen jakaa useampaankin ryhmään. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon lisätujen rekisteröimisehdoista annetun sosiaaliministeriön päätöksen (745/66) 2 §:n 1 momentin määräykset.

VI Lisäeläketurvan voimaantulo

Lisäeläketurvan voimaan astumiselle voidaan asettaa ikäraja ja määrätä odotusaika, jonka kuluttua henkilö työsuhteen alkamisen jälkeen tulee lisäeläketurvan piiriin. Tällöin ei kuitenkaan ikärajaa saa valita 35 vuotta korkeammaksi eikä odotusaikaa määrätä 5 vuotta pitemmäksi. Odotusaikaa ei sovelleta siinä tapauksessa, että henkilö palaa välittömästi työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä siihen työsuhteeseen, jonka perusteella on myönnetty TEL 6 §:n

3 momentissa tarkoitettuun aikaan perustuva lisäeläke.

VII Muuta

a) Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen epääminen tai vähentäminen

Lisäeläketurvan osalta tulee työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen epäämisestä ja vähentämisestä olla voimassa samat TEL 8 b §:n säännöksiä vastaavat määräykset kuin vähimmäisturvankin osalta.

b) Eläkkeen suorittaminen

Lisäeläkkeiden suorittamisen tulee tapahtua samoja määräyksiä noudattaen kuin vähimmäisturvan mukaisten eläkkeiden suorittaminen.

c) Vapaakirja lisätujen osalta

Vapaakirjan osalta tulee noudattaa vahvistettavia vapaakirjan ehtoja ja perusteita.

d) Eläketurvan ehdot eräissä erikoistapauksissa

Mikäli vakuutus sopimuksesta ei muuta seuraa, on henkilöön, joka VI kohdassa tarkoitettun odotusajan tai ikärajan tahi vastuuvainan taikka lisäeläketurvasta kieltäytymisen johdosta ei kuulu lisäeläketurvan piiriin, sovellettava peruseläketurvan osalta sitä eläkeikää ja niitä eläketurvan ehtoja, joita olisi sovellettava siinä tapauksessa, että edellä mainittuja syitä lisäeläketurvasta poisjäämiselle ei olisi.

Jos henkilö palveltuaan työsuhteeseen liittyvän odotusajan on jo täyttänyt eläkejärjestelyn eläkeiän, ovat hänen osaltaan eläkeikä ja eläketurvan ehdot TEL:n vähimmäisvaatimusten mukaiset.

Liite TEL:n mukaisten lisätujen karttaan

Parannetut työkyvyttömyysmääritelmät (Eläketurvakeskuksen yleiskir-
===== je n:o 7/64)

Eläketurvakeskuksen yleiskirjeessä n:o 7/64 annettu parannettu työ-
kyvyttömyyseläkkeen määritelmä muutetaan osaeläkkeen voimaantulon
yhteydessä tehtyjen lainmuutosten johdosta seuraavaksi:

Työkyvyttömyyden määritelmä

Työntekijäin eläkelain 4 §:n 3 momentin ensimmäisessä lauseessa
sekä 5 b §:n 1 ja 2 momentissa mainittu vuoden määräaika voidaan
lyhentää kuudeksi, kolmeksi tai yhdeksi kuukaudeksi.

Mainittu parannettu työkyvyttömyyden määrittely voi esiintyä vain
niissä eläkejärjestelyissä, joihin se on rekisteröity ennen
13.10.1966.

MYEL 11 §:n 1 MOMENTIN JA YEL 11 §:n 1 MOMENTIN
MUKAISET REKISTERÖIMISKELPOISET LISÄEDUT

Seuraavassa esitettyjä lisäetujen laskusääntöjä käytetään laskettaessa lisäedun määrää lisäedun tai sen muutoksen voimaantullessa. Muulloin lisäetu on voimassa viimeksi tehdyn laskelman mukaisena, tarkistettuna TEL 9 §:ssä tarkoitetulla indeksillä.

I Eläkkeen saamisen ehtoja koskevat parannukset

a) Eläkeikä

Lisäeläketurvan eläkeikä voidaan valita kokonaisina vuosina myös alhaisemmaksi kuin 65 vuotta.

b) Henkilöpiiri

MYEL 22 §:n 6 momentissa tarkoitettulle maatalousyrittäjälle voidaan järjestää kohdissa II a ja III b sanotun suuruinen vanhuus- ja perhe-eläketurva.

II Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen määrää koskeva lisäetu

Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka yrittäjällä oli saman yrittäjänäolojakson alkaessa, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen lisäeläketurvan perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi lisäeläketurvan piiriin tultuaan ja aikaisintaan vuoden kuluttua jakson alkamisesta.

a) Vanhuuseläkkeen suuruus

Vanhuuseläkkeen suuruus tulee määritellä seuraavassa esitettäviä laskusääntöjä noudattaen:

Lisäeläkkeen suuruus lasketaan niin, että lisäeläkkeen ja samaan yrittäjänäolojaksoon perustuvan YEL:n (MYEL:n) mukaisen vähimmäiseläkkeen yhdessä muodostama tavoite-eläke on, enintään 66 % lisäeläkkeen perusteena olevasta työtulosta. Vähimmäiseläkkeen tavoitemäärää laskettaessa eläkkeeseen oikeuttava aika luetaan 65 vuoden ikään saakka.

Lisäeläkkeen määrä rajoitetaan niin, että se yhdessä muiden YEL:n, MYEL:n, TEL:n ja LEL:n mukaisten vanhuuseläkkeiden kanssa on enintään 66 % korkeimmasta YEL:n, MYEL:n ja TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta työtulosta tai palkasta. MYEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevana työtulona pidetään tällöin vähintään MYEL 19.2 §:ssä tarkoitettua työtuloa. Sikäli kuin yrittäjänäolojakso ja työsuhde ovat rinnakkaisia lasketaan työtulo ja palkka yhteen rajoitusta tehtäessä.

MYEL 22 §:n 6 momentissa tarkoitettun maatalousyrittäjän vanhuuseläkkeen suuruus lasketaan edellä olevan mukaan merkitsemällä samaan yrittäjänäolojaksoon perustuva vähimmäiseläke nolllaksi.

L i s ä e l ä k k e e n p e r u s t e e n a o l e v a työtulo tulee määrittää samoin kuin se on määritetty henkilön vähimmäiseläketurvan osalta kuitenkin niin, että sanottu tulo voi ylittää YEL 7 §:n 1 momentissa mainitun markkamäärän ja että MYEL:n 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu työtulo voidaan määrätä todellisten hehtaarimäärien mukaan.

K o r k e i n t a t y ö t u l o a t a i p a l k k a a valittaessa käytetään YEL- ja MYEL-vapaakirjojen osalta vähimmäisturvan mukaisen eläkkeen perusteena olevaa työtuloa ja jatkuvan yrittäjänäolojakson osalta lisäeläkkeen perusteena olevaa työtuloa.

Y E L : n (M Y E L : n) m u k a i n e n v ä h i m m ä i s e l ä k e tulee laskea ottamatta huomioon TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta ja ottamatta huomioon henkilön mahdollista yrittäjätoimintaa 65 ikävuoden jälkeen. Kaikki ko. yrittäjänäolo-

jaksoon liittyvät vähimmäiseläketurvan mukaiset vakuutusmaksut oletetaan suoritetuiksi. Vähimmäiseläkkeen korotusta TEL 7 c §:n perusteella ei oteta huomioon lisäeläkkeen määrää laskettaessa.

Jos lisäeläketurvan eläkeikä on 65 vuotta alhaisempi, vanhuuseläkkeeseen vakuutetaan lisäosa, jonka suuruus on eläkeiästä 65 vuoden ikään em. vähimmäiseläke ja 65 vuoden iästä alkaen 65 vuoden ikää ja eläkeikää vastaavien vähimmäiseläkkeiden erotus. Tästä lisäosasta vähennetään vähimmäisturvan mukainen työkyvyttömyyseläke ja se vanhuuseläkkeen osa, jonka yrittäjä lisäeläketurvan eläkeiän täyttämisen jälkeen työkyvyttömyyseläkkeellä ollessaan on ansainnut vähimmäiseläkettä.

b) Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen suuruus

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen ja työttömyyseläkkeen suuruus tulee määrittää kuten 65 vuoden eläkeikää vastaavan lisävanhuuseläkkeen suuruus.

Osaeläkkeenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen määrä on puolet täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrästä.

c) Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen yhteensovitus eräiden muiden eläkkeiden kanssa

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeet tulee yhteensovittaa tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain mukaisten eläkkeiden kanssa noudattaen lisäetujen vapaakirjan ehdoissa ja perusteissa sanottuja periaatteita.

III Perhe-eläkkeen määrää koskeva lisäetu

a) Perhe-eläkkeen ehdot

Perhe-eläke jakautuu edunsaajien kesken siten, että leski saa siitä kaksi ja kukin lapsi yhden yhtä suuren osan.

Perhe-eläkettä ei suoriteta

- leskelle, jos avioliitto on solmittu yrittäjän täytettyä 65 vuoden iän; tai
- jos yrittäjä on kuollut vuoden kuluessa yrittäjänäolojakson alkamisesta ja kuoleman pääasiallisena syynä on sairaus, joka on selvästi ilmennyt ennen yrittäjänäolo-

jakson alkamista, taikka sellainen vika tai vamma, jonka hän oli saanut ennen sanottua ajankohtaa, tahi jos yrittäjä lisäeläketurvan piiriin tulostaan lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön.

b) Perhe-eläkkeen suuruus

Perhe-eläkkeen suuruus tulee määritellä seuraavassa esitetäviä periaatteita noudattaen:

Lisäperhe-eläkkeen suuruus lasketaan vähentämällä kokonaisperhe-eläkkeestä samaan yrittäjänäolajaksoon perustuva YEL:n (MYEL:n) mukainen vähimmäisperhe-eläke. Vähimmäisperhe-eläkettä laskettaessa eläkkeeseen oikeuttava aika luetaan 65 vuoden ikään saakka.

Kokonaisperhe-eläke on, jos edunsaajia on vähintään kolme, enintään 66 % lisäeläkkeen perusteena olevasta työtulosta. Kokonaisperhe-eläke on sanotusta määrästä kolme neljäsosaa, jos edunsaajia on kaksi, ja puolet, jos edunsaajia on yksi.

Lisäeläkkeen määrää rajoitetaan niin, että kokonaisperhe-eläke yhdessä muiden YEL:n, MYEL:n, TEL:n ja LEL:n mukaisten perhe-eläkkeiden kanssa on enintään 66 % korkeimmasta YEL:n, MYEL:n ja TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta työtulosta tai palkasta. MYEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevana työtulona pidetään tällöin vähintään MYEL 19.2 §:ssä tarkoitettua työtuloa. Jos edunsaajia on kaksi, mainittu prosenttiluku on kuitenkin 49.5, ja jos edunsaajia on yksi, prosenttiluku on 33. Sikäli kuin yrittäjänäolajakso ja työsuhde ovat rinnakkaisia lasketaan työtulo ja palkka yhteen rajoitusta tehtäessä.

MYEL 22 §:n 6 momentissa tarkoitettun maatalousyrittäjän jälkeen maksettavan perhe-eläkkeen suuruus lasketaan edellä olevan mukaan merkitsemällä samaan yrittäjänäolajaksoon perustuva vähimmäisperhe-eläke nolllaksi.

L i s ä e l ä k k e e n p e r u s t e e n a o l e v a n t y ö t u l o n l a s k e m i s e s s a j a k o r k e i m m a n t y ö t u l o n t a i p a l k a n v a l i t s e m i s e s s a o n n o u d a t e t t a v a e d e l l ä v a n h u u s - j a t y ö k y v y t t ö m y y s e l ä k k e e n y h t e y d e s s ä m a i n i t t u j a p e -

riaatteita.

Y E L : n (M Y E L : n) m u k a i n e n v ä h i m -
m ä i s p e r h e - e l ä k e tulee laskea ottamatta huomioon TEL
8 §:n mukaista yhteensovitusta. Kaikki ko. yrittäjänäolojaksoon
liittyvät edunjähtäjän vähimmäisturvan mukaiset vakuutusmaksut ole-
tetaan suoritetuiksi.

Jos lisäeläketurvan eläkeikä on 65 vuotta alempi ja jos va-
kuutetulla on perhe-eläkkeeseen oikeuttavia edunsaajia, on vakuutus-
ta otettaessa vakuutettava perhe-eläkkeen lisäosa. Lisäosa vastaa
sitä perusturvan mukaista perhe-eläkettä, joka perustuu vakuutuksen
ottamisen ajankohtaa vastaavaan työtuloon ja alennetusta eläkeiästä
65 vuoden ikään laskettuun yrittäjänäoloaikaan. Lisäeläkkeestä vä-
hennetään vastaavaan yrittäjänäoloaikaan perustuva perusturvan mu-
kainen perhe-eläke.

Perhe-eläkkeet on y h t e e n s o v i t e t t a v a ta-
paturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain mukaisten
eläkkeiden kanssa noudattaen vapaaehtoisten lisätujen vapaakirjan
ehtoja ja perusteita.

IV Muuta

a) Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen epääminen tai vähentäminen

Lisäeläketurvan osalta tulee työkyvyttömyys- ja perhe-
eläkkeen epäämisestä ja vähentämisestä olla voimassa samat määräyk-
set kuin vähimmäisturvankin osalta.

b) Eläkkeen suorittaminen

Lisäeläkkeiden suorittamisen tulee tapahtua samoja mää-
räyksiä noudattaen kuin vähimmäisturvan mukaisten eläkkeiden suo-
rittaminen.

c) Vapaakirja lisätujen osalta

Vapaakirjan osalta tulee noudattaa vahvistettavia vapaa-
kirjan ehtoja ja perusteita.